

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15 CELOLETNO DIN 60/ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTNO/OGLASI PO ČENIKV/POSAMEZNA ŠTEVILKA PO DIN 150. POŠT. ČEK. RAČ. 13188

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN VPRAVA V VČITELJSKI TISKARNI/ROKOPIŠI SE NE VRAČAJO/ANONIMNI DOPIŠI SE NE PRIOBČVETJO/POŠTNA PLACANA V ČOTOVINI TELEFON ŠTEV. 906.

Orjunaši! Jugosloveni!

Glavni odbor »Orjuna« je sprejel na svoji izredni seji v Beogradu dne 6. in 7. t. m. na podlagi razprave o politični situaciji v državi so-glasno sledeče sklepe:

1. V zavesti razvijajočih se usodepolnih dogodkov, tekom katerih bodo vsi Orjunaši doprinesli vse žrtve za skupne ideale, pošilja vodstvo potrjenim vrstam vseh Orjuna, od krvave Soče do izliva večno krvavečega Vardara, orjunaški pomladni pozdrav večno mladega in zdravega optimizma in nezlomljive vere v bodočnost — ki je naša.

2. Pozivlja vse oblastne odbore, da brez odloga odrede vsem podrejenim, da po dovršeni notranji reorganizaciji pristopijo vsak v svoji okolici v duhu brezpogojne pokornosti vodstvu živahni akciji, da bi se v »Orjuni« čim prej združili vsi odlični Jugosloveni, ki sta jim spas in sreča domovine vzvišena nad vse drugo.

3. Naroča akcijskim četam vseh oblasti, da so prežete jeklene discipline vedno pripravljene odbiti vsak separatistični ali hegemonistični napad na jugoslovansko idejo in v kali udušiti vsak poskus izdaje naše edinsivene in nedeljive države — pa najsi pride od katere koli strani.

4. Pozdravlja v prihodu poslancev H.R.S.S. v narodno skupščino novo zmago enotne narodne in državne misli v trdni veri, da jih bo spoznanje narodnega edinstva in skupnih interesov končno dovedlo do pozitivnega sodelovanja in da bodo skrbeli tako za nam vsem drago Hrvaško, kakor tudi za trikrat z morjem naše krvi osvobojeno Macedonijo. Prepričan je, da jih bo budna nacionalna zavest, ustvarjajoča življenska moč, preizkušena borbenost in odprona sila zdravega državnega organizma končno uverila, da je tako brezuspešen, kakor tudi opasen vsak razdoren poskus, iskati izven državnih mej sredstev za protidržavne in nevstvarljive dojme.

5. Naglašja ponovno in odločno, da ni Orjuna politična stranka, ki menja svoje stališče po potrebi razmer in išče potom kompromisov prehodnih in nepopolnih uspehov. Orjuna je Organizacija Jugoslovanskega Pokreta in prepornega gibanja z jasno odrejenim ciljem za celotno uveljavljanje integralnega političnega ujedinjenja in družbe kulturne enotnosti.

Vsled tega Orjuna ne more videti niti v današnji vladi, niti v opozicijskem bloku podanega jamstva za oživotvorenje svojih idej in povdarja ponovno, da je njeno stališče brezkompromisno in da je njena pot ravna črta, kakor je sklenil kongres vseh Orjuna v Splitu dne 3. decembra 1. 1923.

6. Nudi in sprejema bratsko sodelovanje vseh jugoslovanskih nacionalnih organizacij s ciljem, da z združenimi močmi odvrnemo opasnost poostitve plemenskih in strankarskih razdoren, ki bi mogli stavljeni v nevarnost neprecenljive uspehe dolgoletnega trpljenja in vojskovanja, mesto da plemenito skupno delovanje omogoči narodu uživanje sadov zmage in zasluženega miru.

7. Pozivlja vse stare junake, bojevnike in borce iz vrst predvojnje omladine, da izpolnijo padlim drugom dano besedo in oživotvorijo njihovo in našo posvečeno misel.

Naše stališče k položaju.

Zasedanje skupščine in konec proračunske debata je bil za našo državo velevažen. Opozicija je zgrabila za zadnje sredstvo in hotela za vsako ceno vreči vlado, še predno bo vladi mogoče odglasovati proračun.

Pri tem so imeli pomagati kot odločilna četa Radićevi poslanci, ki so vsled tega tudi prišli polagoma v polnem številu v skupščino in zahtevali verifikacijo svojih mandatov. Druge naloge za enkrat sicer niso imeli, vendar je že sam pojav Radićevcev v skupščini ogromnega političnega pomena.

Predvsem pomeni prihod seljač-kih mirotvornih republikancev popolno kapitulacijo hrvaškega separatizma, čeprav se da iz številnih okolnosti sklepati, da Radićevci za enkrat niso prišli graditi, ampak rušiti, in da so položili prisego kralju in Vidovdanzki ustavi z očitno mentalno rezervacijo. Poraz dosedanje hrvaške politike, ki je šla za tem, da si proti državi in izven nje izvolje avtonomijo, je očividna in ta dogodek navdaja nas nacionaliste z zadovoljstvom in z zadoščenjem. Orjuna je vedno naglašala, da so vsi separatizmi, zmerni ali skrajni, javni in protinacionalni in da samo zdrava jugoslovanska ideologija lahko zajamči tako Hrvatom, kakor Srbom in Slovincem, sijajno in veliko bodočnost v edinstveni Jugoslaviji. Po tem prvem porazu radićevščine, bomo nadaljevali borbo proti njej in proti vsakemu razdiralnemu separatizmu od katerekoli strani, s podvojenjo silo, dokler se iz našega naroda popolnoma ne iztrebijo vsi strupeni ostanki te kužne bolezni.

Popolnoma negotovo je, kako se bo rešila vladna kriza, ki jo je povzročil nenadni prihod Radićevcev v skupščino, vendar moramo biti zelo skeptični v presoji bodoče sestave vlade, pa naj je ta sestavljena tako ali drugače, kajti sestav sedanje skupščine nam ne daje nobenega jamstva, da se bodo razmere obrnile

na bolje, pa naj ostane na vladi Pašić, ali naj bo ta poverjena Davidoviću ali celo Radiću, Korošču in Spahi.

Napram prejšnjemu režimu je bila Orjuna v opoziciji, pa tudi napram novemu kabinetu ne more izpremeniti svojega stališča, ker smatra vsa prizadevanja dosedanjih plemenskih strank, da se izboljša obupno stanje v državi, za jalovo krpanje, in ker je uverjena, da se samo na temelju enotne jugoslovanske fronte lahko najde izhod iz sedanjega stanja.

Že naprej smo izjavili svoje nezadovoljstvo nad vsemi kombinacijami, ki bi lahko prišle v poštev, da si smo razumeli in smatrali pravilnim korak Pribičevića, ki je s svojim prestopom k Pašiću omogočil sprejete proračuna. V bodoče delovanje te skupščine pa, koje stranke imajo povečini plemensko obilježje, ne moremo več verovati, ker imamo za seboj enoletno izkustvo in smo izgubili vsako nado, da bi se mogla skupščina, razruvana po plemenski mržnji, korupciji in osebnih nasprotstvih posameznih strankarjev, vrniti k plodonosnemu delu.

Ljudje, ki so se eno leto izgubljali v nedelavnosti, principijelnih debat, v avtonomiji, ki so nakopili toliko gnusnih korupcijskih afer ter povzročili s svojo nesposobnostjo, nepoštenostjo in plemensko ozko-srčnostjo državi in narodu toliko sramote, nesreče in škode, ti ljudje naj pridejo zopet pred svoje volilce, da jim ti dajo odvezo za vselej, ali pa da jih potrdijo s kroglicami za zopetno zastopstvo v skupščini.

Izčistiti se mora predvsem sedanji sestav skupščine, izginiti morajo iz nje korupcijski afaristi, nesrečni taktiki, ki hodijo v Beograd le po dijete, ljudstvo pa hujskajo na nezadovoljstvo, ki ga sami povzročajo s svojo sabotažo, tem ljudem naj se za vselej odvzame legitimacijo narodnega zastopnika.

Predvsem velja to za Slovence in Hrvate. Naši poslanci hočejo, da bi mi postali tuji v lastni državi, da bi bili potisnjeni na nivó narodne manjšine, ki ji ne gredo nikake pravice in ki moramo biti zato vedno v najhujši borbi zoper lastno domovino.

Radićevci in Koroščevi tovariši so se eno celo leto izmikali svojim dolžnostim. Priznati pa moramo, da je bil Radić ves čas poštenejši od Korošca. Naši poslanci so položili prisego kralju in ustavi, pa so eno leto rušili državo, Radićevci pa so bili vsaj odkriti uporniki in izdajalci. Koroščevi ljudje so verno in zvesto hodili po denar v Beograd (300 Din na dan!), Radićevci pa so se sramovali tega početja.

Uspeh delovanja hrvaških in slovenskih poslancev je na dlani:

Država ne pride do miru in do dela, narod je nezadovoljen, vnanja politika nas tolče pri vsaki priliki, gospodarstvo nazaduje, splošna nezadovoljnost tira ljudi v obup, korupcija raste, morala propada, zločini se množe čudovito!

Tako je pri nas in tako mora biti vedno in povsod, kjer izvoljeni ljudski zastopniki ne vrše svoje dolžnosti.

Zato smatramo, da je edini izhod iz tega bednega položaja, da se razpišejo čimprej nove volitve. Od volilcev je potem odvisno, ali hočejo urejene razmere, ali hočejo, da ostane sedanji kaos. Brez dvoma pa je, da tako ne more iti dalje!

Ave Jugoslavia, morituri te salutant!

Žalost, skoraj obup in srd nad izdajalci našega naroda, pretresa srca nas, jugoslovanskih nacionalistov v Primorju. V tem trenutku našega gorja in naše sramote, ki so jo zakrivali sinovi našega naroda, se marsikdo vpraša po vzrokih našega zadnjega poraza, naše najnovije sramote. Naša sramota je temvečja, čimvečje je spoznanje, da smo si iste sami krivi in da največji del krivde odpade na brate v svobodi.

Zgodovina našega zadnjega poraza ni od odločilne zadnje nedelje, marveč sega nazaj do dneva preobrata. Vse od tega dneva je naš narod v Primorju upiral svoje svobode željne oči v Jugoslavijo, ves svoj up je polagal v roke svojih v svobodi živečih bratov, predvsem pa Slovincem, ki so v začetku igrali važne vloge v svobodni domovini, dobro se zavedajoč, da je naša usoda odvisna od vas tam, ki uživate srečo zlate svobode. — Sledile so pogodbe, ki so nam sekale globoke rane v naše živo meso, pogodbe, ki so nas bolele bolj od preganjanj, uničevanj in požigov naših Narodnih domov, ker so te pogodbe podpisali tudi naši bratje, od katerih smo pričakovali vse kaj drugega kot takih smrtnih obsodb, kar so veljale te pogodbe za nas. Toda naša vera je bila trdnješa od bolesti in upali smo, da se vse to izboljša, ko se bo država uredila, upali in čakali smo ter prenašali mirno vsa preganjanja z zavestjo, da čuti z nami 12 milijonov svobodnih bratov, katerim je sveta naša rešitev iz suženjskih spon. Divili smo se že ob sami misli, kako bomo sprejeli naše osvoboditelje. — Toda kruto smo se varali!

Bratje v svobodi, ali poznate naše težnje, ali čutite našo bol? — Ne, ne poznate je in je ne čutite! Kajti če bi jo poznali in čutili bi drugače cenili svojo svobodo, ki jo uživate in je ne bi podrejali svojim strankarskim in osebnim ambicijam. Mesto bodrilnih besed za nas je vaše časopisje polno gnusnih psokov do države in narodnega edinstva, od katerega samo pričakujemo zaželjen svobode. Mesto bratskega sodelovanja za utrditev države, katera sama nam more nuditi to, kar željno pričakujemo, se psujete med seboj in rušite isto v njenih temeljih, v svoji strankarski slepoti ste pljunili

in oskrnili grobove svojih osvoboditeljev, ste prodali Primorje in zibelko Slovenstva, naš Koročan in prodajate že sami sebe, da zadostite svoji strankarski in osebni častihlepnosti.

V naših najtežjih trenutkih, ko je naše primorsko ljudstvo upiralo svoje proseče oči k vam, so se nam naši sovražniki režali in kazali s prstom na vas, na nesposobne voditelje svoje lastne usode, nevrudne svoje svobode, kaj šele da bi razumeli našo bol in delali za naše osvobojenje. Vaši od vseh strank skrpani shodi in demonstracije, ki so bile le izraz hipnega razburjenja, nam niso nudili zaželjene utehne, ker ste v naslednjem trenutku v svoji strankarski slepoti uničili to, kar vam je bilo včeraj še sveto ter ste nam s tem napravili še večjo sramoto, osmešili ste sebe in nas pred celim svetom s svojimi izlivi sovraštva do lastne države. Ne od vaših demonstracij, ki so nam v zasmeh, od vaše edinstvene države, od jugoslovanske edinstvene armade pričakujemo svojo svobodo in jo od vas zahtevamo, ker smo se tudi mi borili za vašo državo, ki je obenem tudi naša!

Ne fašistovska agitacija, marveč vaša politična nezmožnost, vaša strankarska strast, rušenje narodnega edinstva, je pokopalo v našem narodu izglede na svobodo in zaupanje do vas ter nam pripravilo našo sramoto, da so v naših krajih naši ljudje postali izdajalci svojega naroda in domovine. Toda njihova krivda ni večja od krivde onih, ki so po vašem vzgledu, bratje v svobodi, v svoji strankarski strasti prelomili sklenjeni sporazum in napravili razkol v narodnih vrstah. In največja krivda je vaša, svobodni bratje, ker nam niste v stanu dati moralne spodbude, ki jo potrebujemo v svojem obupnem položaju.

Bratje, od vas je odvisen naš biti ali nebiti! Zato vas rotimo, krenite na pravo pot boljše bodočnosti vas samih in nas! Odprite svoje oči in zazrite se v svojo slepoto in videli bodede, da so naše rane vaša za sluga.

Se je čas, da nas rešite obupnega vzklika: »Ave Jugoslavia, morituri Te salutant!« Tržačan.

POZOR!

Več otroških vozičkov, kolesa z gomo se poceni prodajo že od Din 250.—. Ljubljana, Zvonarska ulica šte. 1.

Priporočamo vsem rodbinam

KOLINSKO CIKORIJO

Izvirni orodatek za kavo.

POLOŽNICE

ZA NAROČNINO

PRILOŽENE!

PORAVNAJTE!

OBNOVITE!

PRIDOBITE NOVE

NAROČNIKE!

Političen pregled.

Notranjepolitični položaj tekom zadnjih dni absolutno ni pridobil na jasnosti. Zmaga vlade v proračunskem glasovanju je bila pač le bolj trenutna, ker je njeno stališče z verifikacijo nadaljnjih radićevskih mandatov precej omajano. Zato tudi navzlic vsem zahtevam opozicije ne skliče seje narodne skupščine. Med tem se pa z ene kot druge strani sondira teren, pridobiva novih zaveznikov in sklepa nadaljne — krvave kupčije. Ker sta si obe skupini na jasnem, da v sedanji sestavi ne more ne ena ne druga dolgo držati vladnega krmila, računajo skoro vse stranke z novimi volitvami. Nekatere so tudi že izdale proglose na svoje volilce. Popolnoma v snihsu vse naše politike, ne vsebujejo ti proglose nobenih načrtov za pozitivno delo, ampak samo napade na nasprotne stranke. V ospredju vsega boja stojita obe »demokratski« grupi, ki vso energijo trošita za medsebojni boj. Davidović je izključil Pribičevića in stranke, ti pa zopet trdijo, da so edino oni vztrajali na sklepah stranke. Prav imajo eni kot drugi, ker sklepi demokratske stranke so po vzoru vseh drugih strank odgovarjali vedno željam voditeljev, ti pa niso bili nikdar edini, ker je demokratska stranka navzlic skupnemu programu in imenu vendarle tvorila samo celoto najheterogenejših predvojnih strank. Jasno je, da bodo iz tega razdora pri prihodnjih volitvah kovala dobiček po vsej državi samo stranke, ki so po svojem dosedanjem delovanju odločno nasprotne nacionalnemu in deloma celo državnemu ujedinjenju.

Staviti danes prognozo za bodoče volitve, je popolnoma nemogoče, vendar je skoraj gotovo, da bo položaj ostal precej enako nejasen in parlament enako delane zmožen. In vse to se ne bo spreminilo, dokler se ne bodo stranke povzpelle nad svoje dosedanje ozke plemenske in pokrajinske vidike. Dokler bo pri nas tako imeti vsak zase vse, drugemu pa nič, bo ostal jugoslovanski parlament judovski šola in njegovo pozitivno delo bo obstajalo v tem, da bodo poslanci zapravljali dnevnice — po beograjskih zabaviščih.

Edin izhod iz te zmede večnih kompromisov in nedelavnosti je koncentracija vseh poštenih v jugoslovanskem državnem in nacionalnem oziru orientiranih ljudi v enotno fronto, ki bo brezobzirno pometla z vsemi dosedanjimi grupami. To edino pravo stališče je osvojil tudi ponovno glavni odbor Orjuna in v tem geslu bo organizacija izvedla podvojeno propagando in nedvomno je, da bo v doglednem času lahko pristopila v zvezi z drugimi nacionalnimi organizacijami, predvsem s četniki, narodno obrano in dobrovoljci k radikalnemu reševanju gordijskega vozla naše nemogoče notranje politike. Jamstvo za uspeh leži v borbenosti vseh teh organizacij in če je bila dostikrat ena ped zemlje odkupljena s potoki krvi, ne bodo pomisljale žrtvovati par življenj za visoko ceno popolnega ujedinjenja in notranje konsolidacije.

Politiko je treba voditi v korist naroda in če treba tudi proti njegovi volji. Noben drug narod pa menda ni tako potreben močne roke, kot naš. Danes ne izučje niti najhujše nesreče, to nam dokazujejo volitve v italijanski parlament.

Te so stale v prošlem tednu v ospredju naših interesov, dasi je bila jasno predvidena popolna zmaga fašizma. V kolikor je zmagala — ako tudi z vsemi mogočimi sredstvi — ena sama stranka, je Italiji samo čestitati. V njenem parlamentu ne bo prišlo do takih razmer, kot so pri nas.

Specijalno za nas pa so bile te volitve še večjega pomena, ker so bile merilo odporne sile naših zaslužjenih bratov. In v tem pogledu

LJUBLJANA, Mesini trg 5

O. BERNATOVIC

KONFEKCIJSKA TRGOVINA

du so nas globoko razočarale. Da bodo naše vrste pod silnim pritiskom vladne večine padle, je bilo jasno. Konečno tudi ni odločilnega pomena, če sedi nasproti 375 fašistovskih poslancev eden ali pa dva Jugoslovana. Odločilno pa je bilo, če bi volitve pokazale, da stoji ono, kar je ostalo zvesto narodu, trdno v enotni fronti. Tako pa so bile volitve izraz notranjih razdorov. Hinavski in v zgodovini našega rodu nešteto krat zapečateni izdajalci skupnih narodnih interesov, klerikali so potom zahrbitnih intrig dosegli, da je ostal dr. Wilfan v manjšini. To je za naše nacionalno gibanje hujši udarec, kot da bi dobili samo 1 poslanca. Ker dr. Wilfan je bil v očeh Italijanov že od nekdaj duša in srce

vsega našega nacionalnega gibanja. In to tudi po pravici, ker on je mogoče edini izmed jugoslovanskih politikov, ki so vsled svojega delovanja prišli v nesrečo in na bezaško palico. In to dušo so vrgli v veselje Italijanov preferenčni glasovi hlapcev papizma.

Če mu sedaj odstopi dr. Stanger mandat, sramota ne bo izbrišana. Nam vsem pa lahko služi ta slučaj v jasnem dokaz, koliko poštenosti je v teh ljudeh in kaj lahko pričakujemo mi, če bi uspelo Korošču, da se povzpne do one moči, ki jo je imel breznarodni klerikalizem pri nas pred vojno.

Ker smo si v tem na jasnem, tudi nismo v dvomu, kam bomo v Sloveniji usmerjali v odločilnem trenutku svojo pest! —aka

Rdečim apostolom!

Rdeči brezdomovinski apostoli okoli »Glasu svobode« in drugih manj krvočnih proletarskih glasil raznih doktorjev nikakor ne morejo verovati, da zamore biti prijatelj delavskih trpinov tudi človek, ki nima pri tem nikakih gnusno-sebičnih namenov. V strahu, da jim izpodmaknemo z demagogijo pridobljene mehke fotelje v raznih socialističnih institucijah, nas neprestano napadajo in kličejo nad naš pokret ogenj in žveplo.

Nikdar se nismo in se ne bomo potegovali za naklonjenost mase, ki je v svoji notranjosti nedisciplinirana in podvržena hipnim vplivom zločinskih demagogov. Mi smo in ostanemo načelni nasprotniki komunizma in marksizma, ki izvajata iz svojih naukov načelo, da delavcu ni treba idej, ker je materijalističen razvoj socialnega pokreta dan sam po sebi v naravi. Naš namen pa je, prežeti vsakega delavca z idejami programa jugoslovenskega nacionalizma, ki vsebuje tudi rešitev socialnega problema.

Sovražimo pasivne večine, lene mase naroda, ki jih ob vsakih volitvah zbudi par, morda niti močnih individualnosti in jih zato uporabi kot slepo orodje za svoje sebične namene. Prekovati hočemo vsakega našega človeka v samonikli značaj z gotovim življenjskim smotrom in močno voljo. Vsak posameznik postani nosilec nacionalne, socialne in državne misli, ki bo ustvarjala ne pa podirala.

Dovolj je bilo brezcilnega tavanja po megljenih pojmih raznih internacional, ki so nam donšale vedno le zlo in zmedo v že itak šibke delavske vrste.

Smo prijatelji strpljivega sožitja ljudi, če ne trpi pri tem naš narod občutne škode. Žalibog je bilo to doslej še vedno. Jugoslovanski narod producira spricho svojega moralnega in fizičnega zdravja veliko številno delavnih sil, ki jih je treba zaposliti. To zaposlenje se je vršilo do sedaj vedno zelo neekonomično.

Gruda, ki jo je naš človek vedno tako zelo ljubil, mu je bila nezvesta. Ko je rodila tujcu pšenico in na dajala svoje zlato, je ostavljala sinu osat. Zato so njeni sinovi bežali dan za dnevom preko oceana, v Ameriko, v Westfalijo kruha, zemlje in domovine iskat. Tam so se zarili z obupom zemlji v drob in kleli domovino. Z možjo svoje krvi so gonili temnih tovarnen silne stroje in s svojim znojem do pozne starosti gnajili tujjo zemljo.

Na starost pa so se vračali brez moči in brez krvi v domovino. Takih tujina, ki so ji s svojim znojem in svojo krvjo ustvarili bogastvo obljubljene dežele, ni hotela poznati. Kje je bila tedaj, o, vi fantasti internacionalisti internacionalnost ali vsaj hvaležnost tujine?

Ti ubogi slovenski rod, ki te je za dobro peščico, pa dajaj v znamenju internacionalizma kruha vsem, ki so lačni in ki jili domovina ne more prerediti.

Dovolj časa je bila pogrnjena naša miza vsem od vsepovsod. Živeli so pri nas dobro italijanski zidarji, nemški, madžarski delavci, pa najsi so bili kvalificirani ali ne.

Domačin pa je ostal večten težak, dninar, gospodarju robot.

Temu sistemu mora biti enkrat konec. Dovolj so se že napasli pri nas pritepeni, sedaj pride vrsta na nas. Hočemo, da se naš človek nauči tudi del višje kvalifikacije in dobi pri nas danes toliko oboževano gloriolo kvalificiranega delavca. To bomo dosegli, ne oziraje se na razne nazore in obzire, najsi so še tako sentimentalno internacionalni. Z njimi lahko po mili volji eksperimentirajo močni in bogati narodi, mi pa ne bomo.

Sicer pa le rohnite in grmite, rdeči apostoli in advokati, resnično vam povemo, da ne veste ne ure ne dneva, ko bo v delavskih Orjuna h organizirani proletarijat obratunal z vami na orjunaški način.

Klobuke, čepice, nahrbtnike i. t. d. v veliki izbiri pri JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2.

Adicijski stroji. THE REX CO., Ljubljana.

Desetletnica dijaške stavke.

(Konec.)

Av gust Jenko piše v »Glasu Jug« marca meseca 1914. leta sledeče: »Jugoslovanski pokret je preživel prvo fazo svojega razvoja: dobo impulzivnega hotenja, fanatičnega radikalizma in absolutizma. To prvotno razpoloženje, neizmerno ojačeno pod neposrednim vtisom epohalnih zgodovinskih dogodkov, se je po naravnem procesu moralo polagoma umakniti hladnejšemu razmišljanju; na mesto borbene retorike je stopila teoretično-znanstvena diskusija; plamteči idealizem je zamenjal tiha, a tem intenzivnejša vera v končno realizacijo cilja.« V nadaljnjem razvija s krepko besedo, ki ji ne moreš oporekati v ničemur pogljobljen program.

Začetkom leta 1914, trpi srednješkolsko gibanje na nekaki stagnaciji, vsled vedno se ponavljajočih fraz, istega hotenja, zborovanj in sestankov, ki postajajo dolgočasni. Nekaj bi se pač moralo zopet pripetiti, da ne bo vse tako enakomer-

no. Prijatelj Leo Kavčnik v svojem donesku to dobro pove: »II. semester šolskega leta 1913/14., ko je organizacija dosegla svoj največji razmah, se je začelo opaziti, da je idejni interes nekoliko ponehal; sposobnejši predavatelji so imeli postla z maturo, ostali pa nismo na sestankih vedeli nič novega povedati in marsikomu je bilo jasno, da leze organizacija v epigoustvo. Zato smo razmišljali, kako naj vzdržimo razpoloženje. Najbližja priložnost se je obetala za 18. marec, ko je imela iziti Ponikvarjeva brošura »Klic od Gospe Svete«, ki naj bi spominjala 500-letnice zadnjega vstoličenja koroških vojvod. Na praznik 19. marca se je določil skupni sestanek vseh zavodov v Ljubljani. V »masi«, pravi nadalje Kavčnik, ki je bila polna navdušenja in ki v teoretskih predavanjih ni več mogla najti utehe, se je pojavilo razpoloženje za dejanje. Večkrat se je čulo od raznih strani: »Nekaj pa že moramo napraviti.«

Tako je bilo razpoloženje pred izidom brošure »Klic od Gospe Svete« in pred štrajkom, ki je postal sklenjen fakt skoro tisti trenutek, ko se je izvedelo, da šolska oblast ne

Brezposelni duševni in ročni delavci naj javijo »Mestni Orjuni v Šiški« svojo stroko, odnosno kako namješčenje bi prevzeli.

Važni so tudi točni in zanesljivi podatki tujerodcev, ki odjedajo službo Jugoslovanom.

Pismene prijave je naslovili na Boris Roš, načelnik statistične sekcije Orjune v Šiški.

Osebnostne informacije se dobe vsaki ponedeljek in petek od 18.—20. ure, v soboto pa od 14.—18. ure popoldne v društvenem lokalu pri Štepcu v Sp. Šiški.

Žalostna statistika. Pred kratkim je bila objavljena statistika naše trgovine z Italijo, ki je pokazala zelo zanimive številke. Celokupen izvoz Jugoslavije v Italijo znaša vrednost 8048 milijonov Din, uvoz pa 2220 milijonov Din. Z izvozom se ne bomo pečali, najsi bi bilo mogoče tudi v tem pogledu marsikaj konstatirati. Večjo pozornost pa posvetimo uvozu italijanskega blaga v našo državo.

Prvo mesto po vrednosti zavzemajo fine bombažne tkanine, ki smo jih uvozili za 214,5 milijonov Din. Kdor pozna to fino bombaževino ve, da se v najkrajšem času pretvorijo v ničvredne cunje, za koje izdani denar vržemo na ta način skozi okno. Isto velja za volnene tkanine in one iz bombažnega konca. Riža smo uvozili za 24 milijonov Din, ki je relativno dražji kakor najboljši karolinški.

Navzlic tolikokrat proglašene mu bojkotu italijanskega južnega sadja, pomaranče še vedno dobro teknejo. Konsumirali smo jih za 11,5 milijona Din. Uvoz doslej naštetih predmetov bi še bil nekako upravičen, ker jih nimamo doma. Drugače je z naslednjimi, kot premog, ki ga uvaža Italija sama in ga nam prodajo nato proti primernemu dobičku na leto za 10 milijonov kron. Kot eminentno agrarna država smo uvozili iz Italije za 6 milijonov Din moko, ki je po poreklu ameriška. Isto velja za uvoz kož domačih živali.

Vse te številke nam pričajo, da bo potreba še mnogo dela, prej ko se nam posreči pošteno udariti črnosrajčnike tam, kjer so najbolj občutljivi.

Žrtev fašizma v Rihemberku. Naši dnevniki so nadrobno poročali o pretresljivem dogodku v neki vasi pri Rihemberku. Dobili smo podrobno poročilo, ki pravi: V vasi Preserje pri Rihemberku je očital mladenič Jos. Krševan Jožefu Biron, da je fašist. Tega pa je to tako dvignilo, da je smatral to kot psovko (kar bi bilo upravičeno). Naznanil je to organizaciji in prišli so fašisti ter odvedli Josipa Krševana. Mati videč, da ji odpeljejo sina take h rabe, je padla v nezavest. Zadel jo je mrtvoud in je izdihnila. Druga dne so sina izpustili, ki je našel mater mrtvo. Tu se vidi kako daleč v stranske vase se razpasle fašizem propalice à la Cigoj in Krševan (Matic po domače). Zavedni družini pokojnice naše bratsko sožalje! Vam izvržki, mešetarji pa kličemo: »Pride čas, ko boste dajali račune za vaše lumparije! Tedaj gorje!«

bo dovolila praznovati tega historičnega dne.

Pred prehodom na opis štrajka je treba omeniti dve po svojem brezprimernem fanatizmu markantni osebnosti v srednješkolskih vrstah: Ivana Endlicherja in Janžeta Novaka.

Janže Novak, eden od najmarljivejših, četudi malo premišljenih organizatorjev v Ljubljani, se je odločil oditi v Gorico, da tam in v Trstu izvede organizacijo jugoslovanske omladine.

Ivan Endlicher, sušaški Jugoslovčan, pognan od doma, je našel zavetje in torišče v Ljubljani. Skoro da ni bilo sestanka, ki se ga ne bi udeležil in na katerem ne bi z vedno novo inicijativo vzpodbujal k novemu delu in novemu pridobivanju članov. Njegova najpriljubljenejša misel je bila: z jugoslovansko propagando med narod. Potoval je po Sloveniji, obiskoval nekatere srednješkolske organizacije, kakor v Gorici in Idriji, kar ga je nemalo kompromitiralo pozneje pred sodiščem, potoval je ponovno po Dalmaciji, Bosni in Hercegovini in se trudil z vsemi močmi okrepiti organizacijo

Kronika.

Zlatorog, švabska tvornica mila v Mariboru, ki je celo državo preplavila s svojo reklamo, med katero so se zlasti odlikovali lepaki v frankfurtarskih barvah, je odločen nastop našega lista precej neprijetno zadel. Pritožuje se, da je vsled tega, ker so začeli trgovci odstranjevati njene vsenemške plakate in odklanjati milo, kateremu so bile priložne bankrotne nemške milijarde, bila prisiljena izdati 200.000 Din za lepake. V resnici so se pojavili v zadnjih dneh po vogalih veliki lepaki, ki so za spremembo izvedeni v jugoslovanskih barvah. Nas izredno vesel, da je naše pisanje napravilo nemški firmi tako visoke izdatke, a opozoriti moramo, da se z novimi plakati ne zadovoljujemo. Ker mi nismo vodili boja proti barvam, ampak proti tujemu podjetju, ki si služi med nami težke novce in širi v zasmeh vsem falirane nemške marke. Ker naše nacionalistično delo ne obstoji v boju proti plakatom, ampak v stremljenju po gospodarski osamosvojitvi našega naroda, bomo slejkoprej napadali tujce, ki s svojimi podjetji podpirajo pri nas poleg vsega drugega še anacionalne in protidržavne elemente.

Ce še večji je plakat. Vedno je zamorec vzad!

Varanje javnega mnenja. Vsak mlinar sicer skuša speljati vodo na svoj mlin, vendar je nevarno, če dela to na škodo drugega. Ljudje mu pravijo potem goljuf. Nato smo se spomnili, ko smo brali te dni v enem vodilnih ljubljanskih dnevnikov bombastični naslov »Orjuna proti bloku«.

Stvarno je podan sicer odgovor v današnji objavi sklepov glavnega odbora, v splešnem pa prosimo in pozivljamo vse politične liste, da svoje mline ženejo z lastno vodo, pa ne s tujo. Ker predvsem je vprašanje časti žurnalista, da vsaj o stvarih, ki se ne tikajo neposredno njegove stranke, poroča objektivno. Če pa ni točno obveščen, je boljše, da molči. Orjuna dobro ve, komu je nasprotna, ali tudi o tem ni v dvomih — da se ne bo izjavila za nobeno sedanjih političnih kombinacij.

Orjuna Šiška smatra za svojo prijeto dolžnost izreči tem potem svojo iskreno zahvalo vsem činitelem, ki so pripomogli do tako lepega uspeha zabavnega večera dne 5. aprila v restavraciji »Bellevue«. Najiskrenejše se zahvaljujemo članom kr. opere v Ljubljani gđni. Svili gojevi, gg. Šubelju in Banovcu, članom Narodne čitalnice v Šiški gđni. Kovičevi in g. Janu, pevskemu zboru Narodne čitalnice v Šiški ter bratoma Koviču Pavle in Komac Ferdo, ki so s svojim požrtvovalnim sodelovanjem pripomogli do tako sijajnega uspeha.

Vsakemu posamezniku in vsem skupaj še enkrat bratska zahvala, ter vabimo že danes vse na zabavni večer (praznik žrtev), ki se bo vršil dne 5. maja t. l. v restavraciji »Bellevue«.

Apetit po dohodkih so vedno razvijali nesebični voditelji socialističnih strank in organizacij. Že pred

voino so se razen teh rdečih prvakov odlikovali po svojih zaslugah v raznih konsumih, po vojni je pa tekmovalje za »idealnim« delom postalo tako veliko, da so bile meje socialistične stranke naenkrat preozke. In zato so se v znamenju »edino pravega« socializma ustvarjale vedno nove grupe in frakcije, ki pa vse niso imele drugega namena, kot spraviiti pod streho tega ali onega delamržeža kot strokovnega tajnika, ali pa urednika lista. Vsled tako idealnega in nesebičnega delovanja je prišlo do tega, da imamo pri nas več socialističnih grup, kot je pa menda vseh internacionalnih socialistov v Jugoslaviji sploh. In vsaka ima seveda svoj list, ki ga pa razen urednika menda nihče ne bere. Naravno je, da trdke, ki poznajo naklado telt listov in široki krog njih odjemalcev, tudi ne inserirajo v njih. Ker pa gospodom mnogo bolj diše plačani inserati, kot pa pisanje člankov, so zelo razburjeni nad tem, da imajo drugi listi več oglasov. Seveda jim noben list ne leži tako v želodcu, kot pa naš. In zato je slavni »Naprej«, ki izhaja v Krškem, čutil potrebo, da v pomanjkanju drugih inseratov priobči sledečega: »Inserat pomeni, da išče tvrdka med čitatelji odjemalcev, pravzaprav dobička. Banke pri naših čitateljih ne iščejo ničesar več. To je znamenje razredne zavesti pri bankah in pri proletariatu. Kaj pa druge tvrdke, tiste, ki bi jih sploh ne bilo, če bi jim ne nosil denarja proletariatu? Tudi tu bo moralo priti do delitve duhov, mi smo odločni nasprotniki takih »enotnih front«. Kdor inserira samo v »Orjuni«, naj mu nosijo svoj denar orjunci!«

Ne čutimo potrebe zagovarjati se pred ljudmi, ki propagirajo v Sloveniji mednarodno socialdemokracijo, ker za enkrat med »Orjunci« ni še nobenega voditelja, ki bi si s svojim delovanjem prislužil milijone in bankno ravateljstvo. Čudimo se pa g. Bernotu, ki je podpisan kot izdajatelj, da čuti baš on potrebo nositi svoje maslo na sonce. Ker zgoditi bi se znalo, da bi kdo vprašal, zakaj se je »Naprej« preselil iz Učiteljske tiskarne v Krško? Zgoditi bi se tudi znalo, da bi pri tej priliki ljudje pač precej čudno sodili one, ki mirne duše puste neporavnane račune v tiskarni, pa se preselijo drugam. Nas ta stvar ne zanima, ali ker je čutil g. Bernot potrebo, da se praska tam, kjer ga ne srbi, mu povemo, da poznamo marsikatero »socialne« teorije, katerih priborčenje bi bilo mogoče »Napreju« precej neljubo.

Ker pa ima Orjuna važnejših poslov, kot pripraviti se z oslovo senco, svetujemo »Napreju«, da poskrbi za to, da bo imel njegov list več čitateljev, pa bo dobil tudi več inseratov. Če pa ne zna istih nabirati, mu svetujemo, da se obrne na tvrdko Zlatorog, Schicht, Szantner itd., katerih inserate je Orjuna iz nacionalnih ozirov odklonila. Mednarodnemu »Napreju« pač ne bodo škodovali, tvrdkam pa najbrže tudi ne mnogo koristili!

Modernizirajo se. V dobrih starih časih je katoliška vera uveljavljala svoj program s tem, da je nevsučne ji ljudi

shranjene še nerazdane brošure. Po nekolikodnevem preiskovalnem zaporu jih je rebus infectis zopet izpustila na svobodo, prej pa je še pri mnogih dijakih izvršila brez uspeha hišne preiskave.

»Klic od Gospe Svete« je izšel kot samozaložba brez navedbe samozaložnika in tako si je moral tiskarnar Slatnar sam plačati v svrhu zaslišavanja pot iz Kamnika v Ljubljano. Tiskarnar Slatnar je bil namreč edina oseba, ki je bil policiji znan, da ima opraviti z brošuro, čeprav samo s tiskom. »Klic od Gospe Svete« je vsebinsko lepo zbrano čtivo o vstoličenju koroških vojvod in o pomenu tega vstoličenja za narod.

V dnevih pred 18. marcem na več burnih zborovanjih sklenjen štrajk se je 18. marca popolnoma posrečil. To je bila tudi zasluga katoliškega dijaštva, ki je na svojem zborovanju po Endlicherjevem in Lovšinovem govoru sklenilo solidarno postopanje z ostalimi dijaštvom. Naj omenim na tem mestu Žužka in Žarna, ki sta mnogo pripomogla k temu.

Mesto njega in nas pa je takoj po štrajku policija aretirala Endlicherja in Zalarja, pri katerih so bile

GRADBENO PODJETJE
ING. DUKIČ & DRUG
LJUBLJANA, BOHORIČEVA ULICA 24

pekla na grmadah, jih natikala na kole ter po metodah rimskih papežev pridno rabila strup in bodala. Sedaj so pa ti načini oznanjevanja zastareli vsaj poslanec Sušnik je rekel, da se bodo klerikalci sedaj poslužili — bomb in revolverjev, da dosežejo, če že ne katoliško republiko, pa vsaj avtonomno Slovenijo. Radovedni smo če bodo te bombe »zegnane«?

Edmund Moster & drug v Zagrebu izdeluje svinčnike »Penkala« ter dopisuje ljubljanskim tiskarjem Škafarju. Seveda ni so poslednje nič boljše, ker teh dopisov ne vračajo.

Laži o Orjuni. Pri poteku zadnje vladne krize so hoteli nekateri listi doseči rekord senzacij. Med njimi tudi radikalno »Vreme«, ki je izleglo laž: »da je bila beograjska policija obveščena o nameravanem napadu gotove grupe beograjskih Orjunčev na g. Pribičevića in da je bil ba- je že celo g. Pribičević napaden.« Mi k tej podlosti pripominjamo samo eno, da ne bodo razbili Orjune vsi še tako diplomatsko zasnovani naklepi, radikalnih bankokratov, niti jo za las premaknili z njene začrtane poti.

Sarajevske »Večerne Novosti« pa so zopet videli v našem nastopu ob priliki zadnje vladne krize »obračunavanje Orjune s svojimi voditelji«, in povrh še konstatirale to, da je »Orjuna brez dvoma Pribičevićovo delo, ki je bil njen vodja in idol.« Vse skupaj je neresnica. Nikdar ni bil g. Pribičević naš vodja in nikdar ni bila Orjuna njegovo delo, kakor tudi nismo nikoli z njim ničesar obračunavali, ker nimamo z njim sami svojim potom k veliki in močni Jugoslaviji, vodijo nas samo čestiti Jugoslaveni, ne pa niti g. Davidovič, niti g. Pribičević, ki imata v spremstvu najrazličnejše tipe in nejugoslovence. To naj si enkrat v vselej zapomnijo vsi, ki govore o Orjuni.

PREKRŠČEVALCI POPRAVLJAJO.

Dotični gospod, ki je v prvi številki letošnjega »Ljubljanskega Zvo- na« sprejel v okrilje sv. katoliške cerkve našega luterana Bohoriča, napravljiva v naslednji številki svojo izpreobračalno gorečnost. Pravi namreč, da mu je v dotični antitezi ušla tiskovna hiba in da bi se bilo moralo glasiti »Krcana Bohoriča« in ne »katoličana Bohoriča«.

S tem je luteranec zopet izročil zaslužnemu večnemu ognju, antiteza v razpravi pa, ki je bila prej samo nepravilna, je zdaj naravnost smečna. Bolje bi bilo reči: Pater peccavi, in lojalno popraviti zmoti, in ne pa mukoma iskati opravičila in natovoriti svojo krivdo drugim.

Orjuna v boju s kačaki. V preteklem tednu je bil Bitolj priča predrznosti kačakov, ki so se sredi Bitolja nastanili in sprejeli boj z orožništvom ter vojaštvom. Vnela se je cela bitka v katero je posegla tudi Orjuna. Pri tej priliki je bil ranjen med drugimi tudi bivši predsednik sarajevskega Oblastnega odbora br. Reljički, ki je jurišal okno, iz katerega so streljali kačaki. Ker se niso navzlic njegovemu opetovanemu pozivu hoteli vdati je z revolverjem enega ubil, dva pa ranil. Hrabremu junaku, ki je z dejanjem pokazal, da je Orjuna vedno pripravljena za borbo proti vsem notranjim in zunanjim sovražnikom, so poslali brzoglasne pozdrave beograjski oblastni odbor, beograjska akciona in Oblastna skupščina v Zagrebu.

OBLEKE

najboljše, najcenejše, v največji izbiri ima

J. Maček, Ljubljana

Posebni oddelek:

otroške obleke, moško perilo.

Iz Maribora.

Iz mariborske železniške delavnice in kurilnice. Znano je, da je mariborska železniška delavnica in kurilnica za našo jugoslovansko državo in posebno za njeno slovensko pokrajino izredno velike gospodarske važnosti. Ni pa toliko znano, da je ta delavnica in kurilnica tudi zanimiv inštitut, v katerem se lahko proučujejo najrazličnejši problemi, bodisi političnega, narodnostnega in še marsikaterega značaja. Prav zanimiv je n. pr. narodnostni jezikovni problem v zvezi s službenim jezikom. S tem se hočemo baviti, in če zainteresiramo samo enega zgodovinarja za to vprašanje, bomo zadovoljni z uspehom.

Predvsem je važno ugotoviti, da se držijo narodi z visoko nacionalno kulturo, kakor so n. pr. Francozi, Nemci, Italijani itd. principa, da mora vsak državni uslužbenec obvladati državni jezik. Pravijo celo, da je to popolnoma v redu in samoobsebi razumljivo. — Pri njih! — Mi Slovenci pa se dobro zavedamo, kaj smo dolžni nemškemu narodu za več kot tisočletno robstvo, izsesavanje in celo nesrečo, ki jo je ta narod s svojo kulturo razlil čez naše prednike, in ker smo narod gostoljuben in hvaležen, z mehko in ponižno dušo, se nikakor ne moremo moško odločiti, da bi zapodili vse one, ki so nam povzročevali tako

dolga stoletja vsa ta zla. No! Mi smo narod hlapcev. Naši predpostavljeni so celo mnenja, da imamo takih švabskih ljudi še premalo in da se moramo z vso vnemo zavzeti, da jih dobimo še več v naš Maribor, da ga kulturno in gospodarsko čim bolj dvignemo. In le s hvaležnostjo naj se spominjamo vseh onih raznih krajev, ki so nam oddali marsikatero znamenito osebnost in naj si bode to Wien, Košice, Wr. Neustadt ali Innsbruck. Slavo moramo peti tudi vsem onim jugoslovanskim (!) vodilnim faktorjem, ki so si s praviim razumevanjem položaja naprtili za povzdig našega kraja in naših železnic toliko truda in napora! Zato pa naj ostane mariborska delavnica in kurilnica za vse večne čase neke vrste historični muzej, v katerem si bomo lahko vsak hip vzbujali spomine na razne nemškutarje, velenemške buršake, viteze koroškega plebiscita, pripadnike nekdanje svete Štefanske krone itd.

Da pa ne bi delavnica in kurilnica izgubila svojega historičnega in simboličnega značaja, in ker je znano, da se Nemec nikoli ne navadi tujerodnega, posebno pa po njih mnenju tako neblagodonečega jezika, kakor je slovenski (imamo hvala Bogu celo uslužbenca, ki ga primerjajo s kitajskim), predlaga neki slovenski humorist glede rabe službenega jezika poseben pravilnik, kojega točke bi bile sledeče, in ki so notabene povzete po današnji fiktivni uporabi in resničnih dogodljivih v »Klein Deutschlandu« (delavnici in kurilnici Maribor) na našo veliko nacionalno sramoto, v šestem letu nacionalne države:

1. V splošnem govoru vsak slovenski let tedaj, kadar se mu zljubi.
2. Delavstvo naj govori med seboj predvsem v nemškem jeziku, da se v njem vežba in da ga ne pozabi, kar bi bila velika nevhaležnost napram stari tradiciji.
3. Vsak nemški inženir in delovodja naj ima dodeljenega po enega in po potrebi tudi več slovenskih pisarjev, ki mu naj tolmačijo in predstavljajo slovenske dopise in službene liste na nemško. S tem naj bode vedno izražena hvaležnost slovenskega uslužbenstva in celega naroda za to, da ga ne zapuščajo taki strokovnjaki, ki bi bili drugače nenadomestljivi.
4. Vse okrožnice naj bodo dvojezične (nemščina na prvem mestu).
5. Ako se še nahajajo kjerkoli v delavnici in kurilnici dvojezični ali samo nemški dopisi, naj se skrbno očuvajo.

To bi bil kratek izvleček iz pravilnika slovenskega šaljivca o rabi službenega jezika. Prepričani smo, da se s tem strinjajo vsi sedanji predpostavljeni, kajti tako bi bilo vse lepo in dobro, kakor je bilo v onih starih, dobrih časih (po katerih se na glas vzdihuje, češ, »es wird schon wieder kommen) za gotove ljudi. Bojimo se pa, da se najde kje pri ministru saobračaja kak jugoslovanski šovinist, ki bi se drznil zastopati glede rabe službenega jezika ista načela, kakor jih zastopajo drugi narodi z razvitim nacionalnim čutom, in bi utegnli kvariti račune našim predpostavljenim, ki so povsem drugega boljše mnenja. Tega šovinista ni treba smatrati resnim. Že v naprej se taka naredba zavrne kot škodljiva interesom države in neodgovarjajoča duhu našega časa, ki zahteva že iz hvaležnosti spoštovanje vsemu kar ni naše. Nevarnost bi bila velika, če bi se take naredbe izdajale, da bi se cela historijska, muzejska in nemčurska stavba podrla in nadomestila bi ne bilo nikjer.

Ko priobčujemo to ironično, a žalibože le preveč resnično sliko mariborske delavnice in kurilnice, kličemo merodajnim gospodom okrog ravnateljskih miz, poslednjikrat, napravite red! V nasprotnem slučaju bode pričela naša železna metla svoj posel. Kajti mi čakamo pripravljeni in nas ni strah.

Redukcija bančnega uradništva. Izvedeli smo iz zanesljivega vira, da nameravajo mariborske banke odpustiti iz službe več uradnikov, ker denarni promet vsled današnje krize jako pojenjuje. Ne bi se sicer vmešavali v čisto notranjo zadevo posameznega zavoda, ker vemo, da si bo moralo mnogo uradnikov iskati slej ko prej službe v industrijskih in gospodarskih podjetjih, kajti v normalnih razmerah, katerim se, vsaj upam, polagoma bližamo, ne bodo imeli vsi danes obstoječi zavodi s

svojimi mnogimi filijalkami dovolj dela, da bi obdržali sedanje število uradništva. Smatramo pa za svojo dolžnost, da opozorimo že danes merodajne faktorje, da ne bomo mirno gledali, da se odpusti iz službe naše ljudi, nam sovražne tujce in čifute pa obdrži na svojih mestih. Tozadevno imamo prav dobre informacije in bomo v eni prihodnjih številki objavili natančen seznam onega uradništva, ki ne spada v naše denarne zavode, posebno še na severni strani. Le pogledjmo malo v sosedne države. Kje in v katerem zavodu najdete tam našega človeka. Banke se povsod drže strogo nacionalnih interesov in tako mora biti tudi pri nas. Na te vrstice opozarjamo gospode na merodajnih mestih, da o priliki redukcije zastopajo predvsem interese našega življa. O zadevi bomo še spregovorili.

Čifutska tvrdka Samuel Dirnbach v Osijeku, ki se drugače nazivlja kot »Mursa Mill« Prva jugoslovanska tvornica kuverata in papirnate robe vpošilja svoje oferte v naslednji krasni hrvaščini: Bjeli holzfreipapir, mali achtziger format itd. Čudno se nam zdi, da Hrvti dopuščajo raznim čifutskim privandrancem smešiti na tako izvaljen način njihov jezik. Bratsko Orjuno v Zagrebu opozarjamo, da si to trdtko, ki še danes ne ve, da je v Jugoslaviji, malo bolj od blizu ogleda in primerno potiplje. Naše merodajne oblasti bi morale posvečati večjo pažnjo in proti takemu smešnjenju našega jezika energično nastopiti. Vse naše trdtko si pa naj zapomnijo tega Sam. Dirnbacha ter naj njegove ponudbe zavrnejo.

Jasna beseda. V zadnji »Orjuni« smo pisali, da je ona edin list, ki ima za take in slične dopise, kakor jim je baš takrat odprla predale, mariborski listi pa, da tega zaradi raznih zvez in vpliva, ki ga imajo nekateri gg. pri njih, ne bi smeli pri- nčeti. Na te besede se je isti dan

Stoji, stoji Ljubljanca . . . !

Dne 14. aprila 1924

priredi

Ljubljanski velesejem

v operi

modno revijo.

Predprodaja vstopnic pri dnevni blagajni v operi.

Na dan štrajka je štrajkovni odbor po Endlicherju naročil mašo pri Frančiškanih, ki se je udeležila velika množica dijaštva. Pred Prešernovim spomenikom je policija postavila močan kordon, pa zastonj, dijaki niso ponovili septemberskih dogodkov iz leta 1908.

Isti dan in prihodnje dni so več vršili trije sestanki dijaštva, ne več v »Mestnem domu«, ker je »Slovenec« prinesel notico, ki je neblago nec« dišala po denunciaciji, pač pa na dišalskem travniku, na Golovcu in Tivoljskem gozdu. Niti na Tivoljskem travniku, niti na Golovcu ni prišlo do zborovanj, ker je dijaštvo opazilo sumljive civilne osebe, ki jih je kot detektive poslala policija na zborovanja.

Navzlic policijskim agentom pa se je vršilo zborovanje v Tivoljskem gozdu, ki predstavlja prvi in zadnji sestanek celokupnega naprednega in katoliškega dijaštva v skupni manifestaciji štrajka in jugoslovanske ideje.

Ravnateljstva posameznih zavodov so na pritisk višjih oblasti poslala na starše grozilna pisma z vsebino: Vaš sin bo izključen iz šole, če se ne povrne v teku tega in tega časa k pouku. Ne glede na ta pritisk, pa nadaljevanje štrajka čez terek in sredo, ki je bil praznik, ni imelo smisla, ker je bil štrajk samo manifestacija. Mnogo dijakov se je vrnilo v četrtek v šolo. V petek so bili že vsi zopet pri pouku.

Štrajku so sledila po šolah zasliševanja, patrijotični govori ravnateljev, zapori in slabi redi v vravnosti. Hujših posledic razven pri Žužku, ki je dobil consilium abeundi in potem nadaljeval študije v Novem mestu, ni bilo v šoli. Drugače pri polijci. Ta je odslej z budnim očesom pazila, obveščena po svojih konfiditih na vsako dijaško gibanje, ki se je nahajalo vsled tega in vsled bližajočega konca šolskega leta 1914. v delni stagnaciji.

3. Stagnacija po stavki do izbruha svetovne vojne, proces in zaključek.

Po štrajku oficijelnih sestankov ni bilo mnogo, »Glas Juga« je prenehal izhajati. Poletje se je bližalo v tistem delu prijateljev med seboj. Na osebno zaupanje se je polagalo več vrednosti. Ekstenzivno poslovanje je prehajalo bolj v intenzivno. Predsednik organizacije Majaron je še z nekaterimi tovariši, od katerih je bil Kavčnik eden najagilnejših, potem Oblak, Mešiček, Premrov itd. vzdržal v tej najtežji situaciji. Radi pažnje policije se dijaki niso več shajali v »Mestnem domu«, ampak so si izbirali raje prosto naravo in privatna stanovanja za sestanke. Sestanki na prostem so se održavali na Rožnjaku in na Golovcu. Soba v Florijanski ulici, kjer so dijaki plačevali šestosolcu Milanu Fabjančiču polovico najemnine, ni dobro ustrezala in pri tem je čas vabil na prosto.

Tudi v tej dobi delne stagnacije in navzlic mrzlim policijskim vetrovom dijaštvo ne spi. O priliki usiljenega izleta patrijotičnega Flottenvereina na Jadransko obalo se je vršilo zborovanje dijaštva v Trstu, kjer se je na novo okrepila tamkajšnja organizacija. Načrti za bližnjo bodočnost so predvidevali izdajo brošure, ki naj bi popisala razvoj organizacije in poglobljeni program, nadalje se je začela najintenzivnejša agitacija za vstop abiturijentov v jugoslovanska akademsko društva na Dunaju in Pragi.

V tem delu je prehitel sarajevski atentat marljive srednješolce in pre-rezal z enim mahom vse to oienzivno delo. Z enim udarcem v teku pičlega tedna je postavil skoro petdeset ekspanziranih akademikov in srednješolcev v defenzivo; v preiskovalni zapor, pred preiskovalnega sodnika, v internacijo, k vojakom ali pod varstvo prestrašenih staršev. Tudi v tem najtežjem času na svobodi ostali tovariši niso izgubili ravnotežja. Tajne seje so se održavale naprej. Vendar razven neuresničenih načrtov niso prinesle drugega sadu kakor nekoliko usmerjen zagovor pred sodiščem.

Navzlic strunnemu zadržanju premogljiv pa so se našli redki, med temi sam predsednik Majaron, ki je na pritisk svoje matere gospe dr. Majaronove izpovedal pred preiskovalnim sodnikom veliko stvari po

nepotrebnem. Krivdo nosi njegova mati! To naj bo tukaj povedano. Njemu naj bo zemlja, ki ga krije, lahka. Vsem tovarišem bo ostal navzlic temu v lepem spominu.

Med zavestnimi denuncijanti so se našle v Gorici in v Ljubljani gotove osebe, ki so kompromitirale v procesu osobito Endlicherja in Novaka.

V preiskovalnem zaporu so se nahajali sledeči akademiki in srednješolci: Ivan Endlicher, Janže Novak, Juš Kozak, Evgen Lovšin, Gustav Omahen, Adolf Ponikvar, Anton Štefančič (ki je pomotoma zašel v našo družbo), Viktor Zalar in Ivan Zgajnar.

Pred izjemnim sodiščem pa so se zagovarjali v naši družbi še Arh. Avšič, Fakin, Feticch - Frankheim, Födernsperg, Grabnar, Grebenc, Gunde, Kavčnik, Kos, Košir, Kuntarič, Majaron, Oblak, Premrov, Tavčar, Vizjak in Matija Ambrožič.

Poleg omenjenih je policija zasledovala Onidovca in Matekoviča iz Kranja, Gregorca iz Novoga mesta in druge. Za Avgustom Jenkom in Vladislavom Fabjančičem, ki sta pravočasno ušla v Srbijo, je bila izdana tiralica.

Kako je proces končal je znano. Težav preiskovalnega zapora, internacij in šikan pri vojakihi ni mogoče popisati.

H koncu bi bilo omeniti še samo Janžeta Novaka, ki je po dveh letih zapora bil deležen amnestije, drugi

pa so razven Endlicherja še srečno utekli usodi s kaznimi od 14 dni do 6 mesecev, pri čemur ni igrala njihova mladoletnost zadnje vloge.

Ivan Endlicher in Avgust Jenko, eden organizator in apostol-pridigar po vzorih prve krščanske dobe, drugi idejni vodja, genij in plamenica v vseh temnih nočeh obupa, nerazumevanja, strahu in ovir, ta dva mogočna stebra, na katerih stoji omnašna stavba jugoslovanskega omladinskega gibanja 1912./1914. sta svojo idejo posvetila s svojo smrtjo.

Ivana Endlicherja je pokopala jetika v graških zaporih, Avgusta Jenka je ubila svinčenka na bosanskih planinah. Eden je umrl kot avstrijski jetnik, veleizdajnik in srbski emisar v ječi, drugi pa oborožen s komitaško puško v borbi proti avstrijski armadi.

Od teh dveh in mnogih drugih tovarišev, ki so poginili kot dobrovoljci ali pa na ekspanziranih mestih avstrijske vojske, je zahtevala usoda ne samo delo, ampak tudi življenje. Z isto pravico, s katero je terjala usoda od njih za njihovo domovino najdražje, z isto pravico zahtevajo oni od nas, da naprej v nas živi njihov spomin in klje njihova ideja v prosep osvobodjenega naroda jugoslovanskega od Triglava do Vardara in da podžiga današnjo omladino, da vstanejo iz nje junaki, ki bodo tvegali svoje življenje za neosvobojeno Koroško in zasluženo Primorje.

oglasil »Tabor«, in sicer sam, ter malo poropotal nad nami. Dovolj-jemo si prevladno vprašanje: »Ali se samo on čuti prizadetega?« Kolikor nam je znano iz naravoslovja, je neke vrste domača žival, ki vselej hudo začne, če se jo mahne recimo po kljuni. To se je zgodilo tudi v Mariboru, ko je dobil nekdo po kljuni. Mislimo pa, da je bolje, če se o tem ne debatira več. Saj se poznamo.

»Črni Orel«. V zadnji številki »Orjuna« smo že poročali o čednem narodnjaštvu restavraterja pri »Črnem Orlu« v Mariboru. Danes smo v neprijetnem položaju, da našim bralcem o Zemljiču podamo sliko še nekoliko spopolnimo. Toraj! Ta g. Zemljič nima niti enega nastavljenca, ki zna pravilno slovenski, pač pa nam je znano, da je uradna špraha v tej hiši nemška. V najlepši dokaz za Zemljičevo narodno zavestnost pa je dejstvo, da njegova punčka, ki je danes že v petem letu, še niti ene besedice ne zna slovenski. S polnim zadoščenjem konstatiramo tudi, da se je vodstvo one narodne stranke, ki je dosedaj posedalo pri Zemljiču, izselilo iz slaboznane Kernstockstübrlna in si poskušalo jasnejših lokalov. Upajmo, da mu sledi v kratkem vsa narodnozavedna inteligenca. Vedno je še resničen rek: »Kdor ponižuje se sam, podlaga je tujčevi peti.«

Ali ne bi tudi Mestna hranilnica g. Zemljiča malo potrkala po rami? Imamo svoje ljudi, ki bi jim Zemljičevi milijoni tudi prav prišli, in ki so denarne podpore veliko bolj vredni, kot nemškonačionalni Zemljič. Mislimo, da ne bo dolgo, da bomo tudi v tem oziru ugodno poročali.

Anacionalizem v mariborski kolodvorski restavraciji. V kolodvorski restavraciji gospoda Stickerja, državljana nemške Avstrije in znanega nemškega organizatorja, so nastavljeni deloma tujci avstrijski državljani, deloma pa naši zakrizeni nemčurji, ki vedno vprašajo vstopivšega potnika z »Was wünschen Sie?« Tako tudi osobje, ki servira pri vlakih računa, če zasluži, da je potnik Avstrijec, v avstrijskih kronah, mesto da bi zahtevalo plačilo v dinarjih. Nadalje ima glavno besedo v restavraciji III. razreda avstrijsko vozovno osobje, ki govori v mnogih slučajih v izzivalnem nemškem tonu, natakarsko osobje pa mu pridno sekundira. Pri koroškem vlaku servira neki natakarski glasno vpijoč: »Frisches Bier — Götz-Bier — frische Bäckerei!« itd. Tako postopanje na ogroženi obmejni točki napravi posebno na tujca globok vtis, ko vidi in sliši, kako v nacionalni državi prevladuje nemški živelj. Ne razumemo tega, kako morejo mero-dajne oblasti vse to brez vsakršnih ukrepov pustiti v nemar. Ali mora naš narod res že priti do popolnega prepričanja, da oblasti nočejo šteti nacionalne in državne interese? Ali dopušča katerikoli narod v svoji državi in posebno na svoji ogroženi obmejni točki, da bi se tako izzivalno šopirili tuji državljani v svojem jeziku? Saj je vendar Južna želez-

nica že precej časa v državnih rokah, državna uprava pa vseeno dopušča, da Nemeč — tuj državljan — s svojim nemškim osobjem izživa in s tem širi nemško propagando na najbolj prometnem kraju države. Je več resnih reflektantov za to restavracijo in vendar se nihče od mero-dajnih faktorjev ne zgane. Le poglejte gospodje v Italijo, v naše Primorje, kako so znali Italijani na popolnoma slovenskih železniških postajah upeljati italijanščino, kako je bilo pod Avstrijo v državi, v kateri so prebivali mnogi narodi, vse nemško. Ali se morda sliši n. pr. v Postojni na postaji klic: »Pivo, pecivo!« Pripomniti pa moramo, da je Postojna in Primorje naše ozemlje, v Mariboru pa so se Nemci samo umetno vzdrževali s priseljevanjem. Tako ne more iti več naprej. Mariborski Jugoslovani prosimo in zahtevamo, da vlada nemudoma odda to restavracijo, katero protizakonito poseduje tuj državljan, našemu državljanu, ker bi morali v nasprot-nem slučaju poseči po samopomoči.

Študenti pri Mariboru. V nedeljo nas je presenetila tukajšnja telovadna enota »Svoboda« z zabavo pri »Štiblnu« — »obvezno s petero enodejanskimi iger« — kakor so naznani najljubši kričeči lepaki. Mi se s to kulturno prireditvijo ne bi bavili — če se ne bi bilo igralo tudi v blaženi nemščini, brez katere študentska »Svoboda«, kakor se vidi, ne more obstojati. Kar se tiče igračkovanja samega, povemo le toliko, da je bilo vse od začetka do konca tako pusto da ljudje niso nikdar vedeli, kdaj se naj smejejo. Je nam tudi vseeno!

Pač pa vprašamo »Svobodo«, za koga je igrala pravzaprav v nemškem jeziku? Ali za študentske Nemce — katerih ni, ali pa za svoje članstvo, za svoje Genosse in sodruge — ki pa vsi razumejo bolje slovensko kot nemško! Če za te, potem jim svetujemo, da naj prireja nemške veselice v svojem domu in pusti nas v miru.

Mogoče tudi, da so se razni L. in drugi — iči — po prepričanju seveda ultra Germani, hoteli producirati pred domačo publiko? — Povemo jim, da na tem polju njihovega kulturnega udejstvovanja niti senca kakor lovorike ne bo padla nanje, pač pa se lahko zgodi, da pridejo v dotiko z drugimi, bolj hvaležnim, domačim zeliščem. Torej roke proč od naših ognjišč!

Značilno je, da so posetili prireditve razum nekaj Studenčanov sami tujci. Iz tega bi lahko sklepala »Svoboda«, kake simpatije uživa med Studenčani. Ker pa je s siepoto udarjena, bomo poskrbeli, da se ji odpro oči; bomo pa tudi poskrbeli, da ostane to prva in zadnja nemška prireditve v Jugoslaviji. Studenčih!

Najcenejše obleke

dobite pri
Jos. Rojina, Ljubljana.

„ITO“ zobna pasta odstranjuje neprijeten duh iz ust.

Naš pokret.

Ljubljana. V prošlem letu ustanovljena organizacija Krakovo-Trnovo v Ljubljani je izvedla v nedeljo svoj prvi redni občni zbor. Udeležba na istem zdaleka ni odgovarjala številu včlanjenega članstva in se je vsled tega občni zbor začel znatno kasneje. Iz podanih poročil posnemamo, da organizacija v prvem letu svojega obstanka ni imela sreče s svojimi funkcionarji, ki so se pač pustili voliti, a niso vršili svojih dolžnosti, odnosno celo škodovali organizaciji. Na podlagi tega je tudi navzoči delegat oblastnega odbora, br. Šlajpah v svojem govoru opozarjal članstvo, da pazi pri volitvah, ker položaj, v katerem se nahajamo, je tak, da zahteva na vseh mestih delavnih ljudi, ne pa samo reprezentantov. Podal je v nadaljnjem smernice za delovanje organizacije in orisal trenutni politični položaj, nakar je bil izvoljen nov odbor, od katerega upamo, da bo dovedel organizacijo do uspešnejšega delovanja, kot ga je pokazala doslej.

Naše prireditve. Minulo soboto in nedeljo so se vršile v Ljubljani tri prireditve naših organizacij. Najboljše je nedvomno uspela sobotna prireditev Orjune v Šiški, ki je napolnila prostorn lokal na Bellevue. Tako po sporedu, kakor tudi po razpoloženju moramo to prireditve smatrati kot prvovrstno. Zelo dobro aranžirana je bila tudi zabava mestne organizacije, ki je pa žal pogrešala zadostne udeležbe, kar moramo pripisovati predvsem sočasni pevski prireditvi. Vendar je bilo razpoloženje najboljšo, predvsem pri onih, ki so imeli za ples — dovolj prostora. — Orjuna Krakovo-Trnovo je priredila istočasno čajanko, ki je bila dobro obiskana in mnogo pripomogla k medsebojnemu spoznavanju članstva.

K vsem trem prireditvam pripominjamo le, da nikakor ni prikladno, da se istočasno prirejajo zabave bližnjih organizacij, ker trpi pod tem gmotni uspeh in se članstvo po nepotrebnem cepi.

Občni zbor Orjune v Kranju. V soboto, dne 29. marca t. l. se je vršil redni občni zbor naše organizacije v Kranju. Predsednik br. Pečar je otvoril zborovanje in v svojem govoru orisal razmere, ki vladajo v organizaciji, poročal o delu in uspehih ter pozival k smotrenemu in sistematičnemu delu. Upravni odbor je po svojem poročilu dobil absolutno podporo. Delegat oblastnega odbora br. I. Tonja je nato poročal o stanju organizacije in njenih nalogah v najbližnji bodočnosti; poročal je o načelnem stališču, ki ga zavzema Orjuna napram sedanji politični situaciji in vladni krizi. Obširno je poročal o snujoci se »Ekonomske Orjuni« in njenih nalogah ter pozival prisotne člane, naj stavijo vse svoje sile naši gospodarski organizaciji na razpolago.

Izvoljen je bil nov odbor, ki bo moral vse svoje sile posvetiti reorganizaciji in poglobitvi kranjske Orjune, da jo dvigne na ono višino in ugled, ki ga zahtevata položaj in ugled gorenske metropole.

Mestna Orjuna Krakovo-Trnovo priredi v soboto dne 12. t. m. ob 8. uri zvečer v salonu gostilne pri »Lozarju«, Rožna ulica 17 čajanko.

Vabijo se vsi člani, po njih vpeljani gostje in somišljeniki Orjune.

USTANOVNI OBČNI ZBOR AKAD. KLUBA »ORJUNA«.

V nedeljo, dne 6. t. m. se je vršil na ljubljanski univerzi ustanovni občni zbor Akad. kluba »Orjuna«. Izpolnjena je bila vrzel, katero je naša nacionalistična akademska omladina že dolgo časa živo občutila. Občni zbor je pokazal, da se akademiki nacionalisti dobro zavedajo, kakšne važnosti bo akademska Orjuna za nacionalistični pokret med akademsko omladino.

Potek občnega zbora je bil sledeči. Br. Tonja je v imenu pripravljalnega odbora otvoril zborovanje ter nato prešel na programatičen referat, v katerem je izčrpno podal in razjasnil ideologijo jugoslovanskega nacionalističnega pokreta. Povdarjal je, da je pokret že doslej rodil mnogo dobrega in koristnega, ker so vstopili v nacionalistične organizacije vsi oni Jugoslovani, ki stavljajo celokupen narod nad navidezne koristi posameznih delov naroda. Potrebno pa je, da si naš pokret pridobi čim trdnjša tla med akademsko omladino. Inteligenca, prožeta jugoslovanskega duha, bo vedla narod na boljša pota. Tega so se tudi zagrebški akademiki nacionalisti, ki so že pred letom dni ustanovili svojo akademsko »Orjuno«, dobro zavedali. Uspehi niso izostali. Danes zavzema akademsko »Orjuna« vodilno mesto med zagrebško visokošolsko omladino ter neustrašeno zastopa jugoslovanski značaj zagrebške univerze. — Naša akademsko »Orjuna« je borbeno, a ne za to ali ono stranko, ampak za narod. Ona torej nima namena vzgajati strankarjev, ampak nacionalne borce, ki se bodo z vnetim in discipliniranim delom v klubu pripravili na svoje delovanje med narodom. — Naloga akademske »Orjune« bo tudi, da bo podprla pokret s svojo inicijativo ter bo opozarjala na vse, kar bi bilo pokretu škodljivo. — Ustroj kluba bo v bistvu tak, kot vseh ostalih akademskih društev.

Nato je v imenu izvršilnega oblastnega odbora Orjune pozdravil br. Šlajpah zborovalce, želeč novemu borcu — akademski Orjuni — mnogo uspehov. V svojem nadaljnjem govoru je orisal žalostni položaj inteligence, ki je dandanes prisiljena, prodajati svoje prepričanje za košček kruha. Važna naloga Orjune je, da bo skušala osvoboditi duševni proletarijat tega sramotnega robstva, kajti duševno zaslužena inteligenca gotovo ne bo prinesla narodu nacionalnega preporoda. — Druga naloga je vzgajanje Jugoslovancev. Ne čez noč, ampak polagoma, evolucionarnim putem. Tudi tu naj zastavi akademsko »Orjuna« svoje sile ter naj s podrobnim delom pripravlja tla novi dobi v našem nacionalnem razvoju. — S pozivom k složnemu delu izreče br. Šlajpah še enkrat pozdrave oblastnega odbora.

Nato prečita tov. Domicelj pravila, katera sprejme zbor soglasno. Po sprejemu pravil je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik: Ivan Tonja, stud. phil.; podpredsednik: Ervin Mejak, cand. iur.; tajnik: Pavel Domicelj, stud. ing.; blagajnik: Ciril Vučemilović, cand. ing.; odborniki: Jelenc Gojmir, stud. iur., Ivo Dougan, stud. iur., Meichsner Franjo, stud. ing.

Pri slučajnostih predlaga brat predsednik, da si klub izbere Vidovdan za dan svoje slave, da na ta način skupno z ostalimi organizacijami Orjune slovesno dokumentiramo svoje jugoslovanstvo. Predlog se soglasno sprejme. — S tem je bila ustanovna skupščina akademske »Orjune« zaključena.

Akademiški klub »Orjuna« v Ljubljani. Prvi redni klubov sestanek se vrši v soboto 12. t. m. zvečer ob 8. uri, v prostorih Mestne organizacije (Arena Narodn. doma). Za člane je sestanek obvezen, vabljeni so pa vsi somišljeniki, ker se vsi zapisujejo tudi nove člane. *Tajnik.*

Seja glavnega odbora. Upoštevajoč odlično važnost trenutnega političnega položaja v državi, je sklical direktorij Orjune izredno sejo glavnega odbora. Seje, ki se je vršila prošle nedeljo in ponedeljek v Beogradu, sta se udeležila od strani direktorija predsednik dr. Leontić in Jerko Čulić, zastopani pa so bili oblastni odbori Split, Zagreb, Beograd, Novi Sad, Ljubljana, Skopje in prestolniška sekcija glavnega odbora. Predvsem se je obravnavalo politični položaj v državi. Vodstvo je osvojilo, kakor je razvidno iz proglašenja, ki ga priobčujemo na prvem mestu, edino pravo stališče in upamo, da bodo vse organizacije to tudiodbravale. Ne sme se v tem iskati neodločnosti, ker mogoče je danes naša organizacija bolj prizravljena na aktivno delovanje, kot kdaj prej. Bodočnost bo pokazala, da lahko reši situacijo samo odločno in brez-kompromisno postopanje.

Podrobnejše poročilo o poteku seje glavnega odbora prinesemo prihodnjič, ker se še ni vrnil naš delegat. Poroča se nam pa, da je bilo sklenjeno, da se združita lista »Vidovdan« in »Sumadijska Orjuna« v skupen list, ki bo izhajal v Beogradu v cirilici pod imenom »Vidovdan«.

Zahtevajte po vseh restavracijah in kavarnah prvovrstna špeciálna vina v steklenih tivrke GJURO VALJAK, Maribor, Grajska klet.

POZORI!

L'UNION

francoska zavarovalna družba v Parizu

Osnovana leta 1829

Glavnica 800 milij. frankov.

Prezema požarna in življenska zavarovanja vseh vrst.

Generalno zastopstvo za Slovenijo: Ljubljana,

Agilni zastopniki se sprejemajo

Modni salon Marija Götzl, Ljubljana

Kongresni trg št. 8.

Moda v spomladanskih klobukih v največji izbiri in najfinjši izvoški.

Prisnomo najnižje cene!

POZORI! LE KRATEK ČAS! POZORI!

15-20%

popusta od v izložbi označenih cen dobite pri tvrdki

SNOJ & MODIC

manufakturna in modna trgovina

(Prešernova ulica št. 3)

vsled izstopa družabnika.

Nudi se občinstvu prilika do ugodnega nakupa angleškega, švicarskega, češkega, francoskega najfinjšega blaga za dame in gospode ter vse drugo pod manufakturno spadajoče blago.

Delniška glavnica: Din 50,000.000.

Rezervni zakladi: ca. Din 10,000.000.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Centrala: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA.

Podružnice: Brežice, Kranj, Ptuj, Celje, Maribor, Sarajevo, Črnomelj, Metković, Split, Gorica, Novi Sad, Trst.

Brzjavni naslov: Banka Ljubljana.

Telefon št. 1: 261, 413, 502, 503 in 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče poslo.

**Redna glavna skupščina
oblastnega odbora Zagreb.**

Po skoro enoletnem neurejenem notranjem položaju v Zagrebškem oblastnem odboru, tekom katerega je upravljal posle vodstva komisariat, je pokazala redna letna skupščina, ki se je vršila v nedeljo, 6. t. m. v Zagrebu, da so tudi bratske Orjune na Hrvatskem zmagovito preživele dobo reorganizacije in čiščenja.

Ob izredno lepi udeležbi je bila izvedena skupščina, ki nas utrjuje v veri, da tvori tudi v Radičevi republiki Orjuna moč, ko bo lahko v slučaju potrebe odločilno posegla v razvoj dogodkov. Iz poročil funkcionarjev in pa delegatov posameznih mestnih organizacij posnemamo, da vse organizacije, katerih izkazuje oblast sedaj, poleg poverjeništev, izborna delujejo, in da se je naša ideja lepo širila, dasi je manjkalo inicijative iz oblasti. Skupščina se je pečala poleg tekočih zadev obširno s trenutnim položajem v državi in je sprejela sledečo resolucijo:

Resolucija:

Med ostalimi poročili omenjamo predvsem izčrpno poročilo tajnika Bornemisse, ki je popoldne podal tudi krasen referat o delavskih sekcijah, ki se v Zagrebški oblasti zelo lepo razvijajo. List, ki ga je svoječasno izdajala oblast, je vsled materijalnih neprilik prenehal, a bo v doglednem času zopet začel izhajati. Sklenjeno je bilo dalje z odobravanjem, da se priredi v juliju v Zagrebu velik zlet Orjuna, katerega se bo v velikem številu udeležila tudi naša oblast.

Pri volitvah so bili v odbor izvoljeni za predsednika: ing. Ilija Čavlina, tajnik Vladimir Bornemissa, odborniki: dr. Štulhofer, dr. Angeljinič, Sokolovič, Student in Jurjevič. Čelnik akcije je zopet poznani br. Berislav Angeljinič, člani obl. upravnega odbora pa gospa Sonja Turčič Wimer za žensko sekcijo, br. Oskovski za delavsko, dalje bb. Poznič iz Osjeka, dr. Engelbert iz Varaždina, Baumeister iz Broda n. S., Mr. ph. Jurišič iz Senja, Segota iz Sušaka, Car iz Crikvenice, Brgič iz Baške in Ozelac iz Ogulina.

Oblastni odbor za Slovenijo je zastopal br. Galzinja, ki je pozdravil skupščino v prisrčnih besedah in jo istočasno pozival, da čim intenzivneje sodeluje na polju gospodarske osamosvojitve in podpira v Ljubljani ustanovljeno Ekonomsko Orjuno. Skupščina je delegata, kakor tudi pismeni pozdrav zadržanega prejšnjega komisarja br. Kranjca pozdravila z oduševljenjem.

Po končani skupščini se je vršila skupna večerja v prostorih jugoslovenskega kazina, na katerem je bilo spregovorjeno več prisrčnih nagovorov, iz vseh katerih je odsevala nezlomljiva vera v zmago naše ideje. Ves potek skupščine je pokazal, kako jalove so pobožne želje naših nasprotnikov, ki so poročali, da je nastal v Zagrebu spor med Pribičevićanci in Davidovičevci. Pokazalo se je, da so tudi v bratski Hrvatski naši člani samo Orjunaši in nič drugega.

Rešimo Sokolski Tabor!

Službene objave.

TAJNIKOM.

Ker prinašamo v službenih objavah obvezne sklepe oblastnega odbora in je potrebno, da ima vsaka organizacija iste v evidenci, opozarjamo tajnike mestnih organizacij, da morajo imeti v arhivu shranjen po 1 izvod lista. Ta odredba bo koristna tudi za organizacijo samo, ker bo na ta način razpolagala koncem leta s kompletnim letnikom lista, kar se je lansko leto redko zgodilo.

NABIRAJTE KNJIGE.

Oblastni odbor namerava osnovati več potovalnih knjižnic, ki bodo namenjene nacionalno ogroženim krajem. Temelj tej akciji tvorijo knjige, ki jih je prejel odbor v dar in pa recenzijski izvodi, ki jih uredništvo redno prejema. Ker pa to ne zadostja, pozivljamo vse organizacije, da v svojem okolišju nabirajo knjige, ki jih posamezniki lahko pogrešajo. Ta akcija je posebno hvaležna za ženske sekcije.

NABAVA PRAPOROV.

Kakor povzemamo iz poročil, namerava tekom letošnjega leta večje število organizacij nabaviti lastne prapore. Vzpričo dejstva, da je prapor samo zunanji znak naše ideje in da je njegova nabava v sedanjih razmerah združena z izredno velikimi stroški, je sklenil oblastni odbor v svoji seji dne 7. t. m., da morajo vse organizacije, ki nameravajo nabaviti prapor, zaprositi predhodnega dovoljenja pri oblastnem odboru. Ta bo nakup zastave dovolil samo onim mestnim organizacijam, ki se odlikujejo po uspešnem delovanju in ki vestno vrše svoje obveznosti napram organizaciji. V smislu tega sklepa pozivljamo vse mestne odbore, ki nameravajo nabaviti prapore, da zaprosijo odobrenja oblastnega odbora.

Gornje odredbe ni smatrati kot vmešavanje oblasti v avtonomijo posameznih organizacij, temveč kot stremiljenje, da usmerijo naše organizacije svoje delo notranjemu delovanju in spopolnjenju, ne pa samo zunanji znakom. Kakor ima prapor čisto gotovo svoj propagandni pomen, pride pa do veljave edino fakrat, če je zbrana pod njem organizacija zavednih ljudi, ki so si svesti nalog in dolžnost Orjune. Odločno, delavno članstvo in pogumne akcije — to edino lahko ponese zastavo naše ideje do zmage!

PREGLED POSLOVANJA.

Na podlagi poročil posameznih odbornikov je ugotovil oblastni odbor, da mestni revizijski odbori ne vrše pravilno svojih dolžnosti. Večina se zadovolji s tem, da tik pred glavno skupščino pregleda zaključene knjige in predlaga odvezo. Zato opozarjamo vse mestne organizacije, da je glasom pravil revizijski odbor dolžan redno vršiti nadzorstvo nad denarnim poslovanjem organizacije, najmanj pa mora vsake tri mesece pregledati vse vknjižbe. Oblastni odbor bo po svojih članih tekom prihodnjih mesecev izvedel pregled poslovanja vseh organizacij in opozarja že danes mestne odbore, da ima delegat oblastnega odbora, ki se izkaže s potrebno poverilnico.

vpogled v vse organizacijske knjige in spise.

Mestni revizijski odbori pa morajo izvršen pregled potrditi v blagajniški knjigi in o tem obvestiti tudi odbor. Za nepravilnosti v denarnem poslovanju bo v bodoče stvil oblastni odbor na odgovor tudi revizorje.

Simon Klimanek

Šelenburgova ulica šte. 6.
Modna krojačnica za civilne obleke in uniforme. Zaloga prvovrstnega češkega in angleškega blaga.
Cene solidne in dobro delo!

**Iz mariborske ekspoziture
Oblastnega odbora v Ljubljani.**

Letni občni zbor Orjune Studenci se vrši v soboto dne 26. aprila ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma. Nacionalisti Maribora in okolice, pridite v obilnem številu!

Teror.

Ljudmila Bajtova, (uradnica Ljubljanske kreditne banke in sorodnica lani tepenega fašista Derflesa), ki je našim čitateljem poznana iz svoječasno objavljenih notic, je v Ljubljani tudi izven Orjune predmet zanimanja. Kakor se nam poroča, je bila v zadnjem času dvakrat od neznanecev polita s črnimilom odnosno rudečilom. Posebno pozornost je vzbudil incident prošle sredo, ko sta jo okrog ene ure popoldne v bližini gostilne »Figovec« sprejela dva Primorca s kemično tinko. Po triumfu, ki ga je žela g. Bajtova pri svojih »ožjih« znancih vsled obsodbe našega odgovornega urednika, je vsekakor neprijetno, če se najdejo v

javnosti še drugi, ki smatrajo za potrebno, da prevzamejo riziko in pri belem dnevu »zacamajo« žensko s črnimilom na cesti. Verjetno je, da dotičnik že ve, zakaj to dela.

Iz sodne dvorane. Kakor smo svoječasno poročali, je jurist Lekan v Vipavi na ostuden način žalil našo državo in Srbe, tako, da so celo navzoči Italijanski vojaki čutili potrebo, zavzeti se za junaštvo srbske vojske. Ko je ta junak umazanih ust prišel v Ljubljano, je dobil temeljito lekcijo. Naši člani so ga vrgli iz kavarne in pri tem je imel tudi priliko spoznati, kako udarja narod, o katerem je on trdil, da ne zasluži drugega, kot da se ga izbrise s karte. Da bi se maščeval za zaslužene klofute, je ovadil tajnika oblastnega odbora br. Šlajpaha, po katerega posredovanju je predsedel nekaj dni v zaporu. Prošli petek se je vršila razprava, na katero pa seveda g. Lekan kot glavna priča ni prišel. Ker se sodnik ni mogel prepričati, da bi br. Šlajpah res naložil Lekanu vso zaslužno porcijo, ga je moral oprostiti vsake krivde, predvsem vsled tega, ker glavne priče ni bilo navzoče. Lekan je s tem najboljšje dokazal, da pripoznava polno upravičenost vseh onih brč in klofut, ki jih je dobil.

O obravnavi bi ne poročali, ker o naših akcijah principijelno ne razpravljamo, če bi ne čutili nekateri ljubljanski listi potrebo, poročati tako pristransko, da je izgledalo, kot da Orjuna nima boljšega posla, kot loviti tihotapce. Doslednosti, ki jo mi kažemo v svojih nastopih, bi želeli gotovim ljudem, potem bi padalo manj klofut, kot jih je doslej in kot jih — še bo!

NAROČAJTE „ORJUNO!“

EMONA BAR

HALLO!!!!
NOV SENZACIONALEN
PROGRAM!

Novi plesalci proizvajajo moderne, senzacionalne plesne in sicer:

- 1. Mira Germent: Groteska
- 2. Sanzi Tea: Fantazija
- 3. Carlo & Rositta: Fantastični in stepp-plesi
- 4. Mira Germent: Fantastičen valček
- 5. Sanzi Duo: Ekscentričen ples
- 6. Sanzi Bubi: Kozaški ples
- 7. Mira Germent: Orijentalški ples
- 8. Carlo & Rositta: Groteska
- 9. Sanzi Duo: Karakterni plesi
- 10. Carlo & Rositta: Monden ples

Začetek ob 23. uri 30. minut!

Kavarna, restavracija, bar
„EMONA“
palača Kreditne banke
Jean Flais

Iz Ptuj.

Mestna Orjuna Ptuj-Breg pozivlja vse članice in člane na bratski sestanek, ki se vrši v soboto dne 12. aprila 1924 ob 20. uri v gostilniški dvorani Narodnega doma v Ptuj. Udeležba obvezna.

Ptuj. Gospa Stražil s tremi gostilniškimi koncesijami in tremi gostilnami na Ptuj in Bregu, ponemčeno Straschill, ne strahite z napisom pred pošto z nemškimi črkami, ker bodemo drugače počeli tudi mi strahiti po Vaših nemških gostilnah. Oblast! Zakaj ima ta zagrižena nemčurka v roki tri gostilne med tem ko ptujski Slovenci invalidi ne morejo dobiti koncesije? Ako ni naših kompetentov, naj se ji pa dva lokala odvzameta, ker je ona poznata bogatašica in ni prav čisto nič potrebna tako izdatne podpore, posebno pa ne za njeno izrecno avstrofobsko mišljenje!

Ptuj. V slobodnem jugoslovanškem mestu Ptuj se išče slovenski trgovec, kateri bi imel toliko »korajze«, da bi razobesil v svoji izložbi objave mestne Orjune Ptuj-Breg.

Vsem tvrdkam!

Velikonočna številka bo izšla v zelo obsežni obliki. Ako želite uspeh v trgovini, pošljite inserat »Orjuna«, ki je danes že tako močno razširjena v celi državi, da tudi glede visoke naklade lahko tekmuje z ostalimi listi.

**Prvovrstna vina!
Primorska kuhinja!**

Vsako sredo in petek
polenovka.

2-3krat na teden sveže
morske ribe.

Restavracija Ražem
Žabjek šte. 3.

POKUSITI JE TREBA

razne vrste testenine »PEKATETE«. Temu dišijo ene, drugemu druge, akoravno so izdelane vse iz enega testa.

Modna krojačnica

JAKOB SMERAJČ

se je preselila

Poljanska c. št. 12.

Parna pekarna JEAN SCHREY
nast.

Jakob Kavčič, Ljubljana

naznanja, da ima vsak dan

priznano najboljšo pecivo
ter sveže in pristne preste.

Telefon šte. 153.

Poslano.

Obzirom na popravek, koji je bio objavljen u 14. broju »Orjuna« i kojega je uredništvo pripisalo usled nepoznavanja prilika u Baški, istine radi smratram potrebnim, da izjavim o g. hoteliru Grandiču sledeće:

Dne 6. avgusta prošle godine dobio sam nalog od Mesne Organizacije u Baški, da izvesim nekoliko primeraka izvanrednog izdanja Orjune na vidnja mesta. Jedan primerak sam izvesio na zid hotela Grandič. Vraćajući se nakon dva sata, opazio sam da je plakat razigran. Odmah sem potražio hotelirja Grandiča da se informiram ko koji ga je strgao ali ga nisam dobio. Drugog dana dobio sam ga pred hotelom u društvu g. Mihovila Rode, dok sam ja bio sa gg. Nikom Herom i Ivom Herom. Na moje pitanje, ko je pocepao izloženi list, odgovorio mi je ljutito, da je on sam, a na moje pitanje zašto, rekao je zato, jer da ono o čemu list piše ne odgovara istini. Nadodao je pak, da u zadnje doba ja pravim budalaštine, jer da ne dozvoljavam da se po Baški švapačari i talijančari.

G. Grandiča pozivljem, ako tvrdi da navedeno ne odgovara istini, da me tuži sudu i u tom slučaju poslužicu ga i drugim zanimivostima.

Božo Dorčić, glavar mesne organizacije u Baški.

**Prva slov. zidarska zadruga
v Ljubljani.**

Registrovana zadruga z omejeno zavezo.
Pisarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2.
Tehnično vodstvo po oblastveno avtoriziranem gradbenem inženjerju.
Projektira in izvršuje vsa v stavbeno in inženjersko stroko spadajoča dela.
Delo solidno. Cene konkurenčne.

Naročajte „Pobedo“!

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpraprostejšega do najmodernejšega.
Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. — Ilustrirane knjige v eno-ali večbarvni tisku. — Brošure in knjige v malih in tudi največjih nakladah. — Casopise, revije in mladinske liste.

Okusna oprema ilustiranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.

Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne šole in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice.

**Praktična darila
so čevlji z znamko**

Prodaja:
v Ljubljani:
Breg šte. 20,
Aleksandrova cesta 1,
Prešernova ulica, Seljak.

na deželi:
**v vsaki večji trgovini
s čevlji.**

Na veliko razpošilja tovarna PETER KOZINA & Co., Tržič, Gorenjsko.
Ceniki na zahtevo brezplačno.

POZOR! Na drobno in debelo! **POZOR!**
Velika zaloga vsega elektrotehničnega materiala

motorjev, svetilnih teles, gradnje elektrarn, inštalacije.

Elektrotehnično podjetje
LEOP. TRATNIK
LJUBLJANA, So. Petra cesta 25.

HALO! ? HALO!

TOMBOLA

Osrednjega društva n. št. 11
pošt. uslužbencev v Ljubljani,
se vrši dne 27. aprila na
Kongresnem trgu.

Dobitki so izredno krasni in v obliki
števil. Zato naj nihče ne prepu-
sti ugodne prilike pri nakupu
tombolskih kart

Prodajajo jih vsi pismonošci v Ljubljani,
Šiški, Viču in Mostah po 3 Din
komad.

ZAČETEK OB 15. URI.
ODBOR.

SLOGRAD

Slovenska gradbena in industrijska d. d.

Tel. inter. 189. Tel. inter. 189.

Tehnična pisarna LJUBLJANA, Spodnja Šiška,
Frankopanska ulica 151.

Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska
poslopja, moderne industrijske zgradbe,
betonske in železobetonske konstrukcije,
vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 let-
nih izkušenj. Specialiteta: železobetonske
cevi za vodne naprave in vodovod.

Zastopa: Patent Dr. inž. Emperger-a za
izvrševanje konstrukcij iz armiranega be-
tona z litoželeznimi vložki za visoke
tlačne napetosti (kakor pri skladiščih,
„silo“-mostovih in podobno). Izdeluje:
vse vrste tehničnih projektov in statičnih
proračunov. Parna žaga.

Deset vrst umetniških
slik, dvajset leposloj-
nih ugank, dobro bla-
go, domač izdelek —
vse to je združeno v
enem zavitku

**BARVA
ALELUJA**

Zahtevajte jo izrecno
pri barvanju piruhov.

Zahtevajte edino in
Civil in Metodove vizualize
dobijo se povsod.

Glavni založnik tvrdka
IVAN PERDAN naslednik, LJUBLJANA.

IVAN ZAKOTNIK
mestni tesarski mojster

Ljubljana, Dunajska c. 46. Tel. 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderno lesene stavbe,
ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike;
stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande,
lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. Tovarna furnirja.

Inserirajte v „ORJUNI!“

Modna krojačnica
J. SUŠNIK
se je preselila v
Šelenburgovo ul. 4

Poravnajte naročnino!

Evgen Lovšin

„RUDE IN KOVINE“
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 15.

En gros:
Cink, svinec, železo, aluminij, kositer, baker, cinkova in pocinkana plečevina itd.

Generalna zastopstva:
Za balkansko državo: The Central European Mines Ltd., Mežica.
Za kraljevino SHS: Kemična tovarna v Mostah pri Ljubljani.
Za tu- in inozemstvo: Cinkarna d. d., Celje.

Kupujemo po najvišjih cenah: stari baker, stari svinec, remelted-
cink, kovinaste ostanke itd. TELEFON 727.

MERAKL

barve, mastila, lake,
kit, klej, emalje, čopi-
če in zajamčeno
čisti firnež

najboljše vrste nudi
tovarna

Medic-Zankl

d. z o. z.

Maribor Ljubljana Novisad

podružnica. centrala. skladišče.

Tovarne:
LJUBLJANA-MEDVODE

„IDEAL“

Najboljši in najmodernejši pisalni stroj sedanjosti.

**The Rex
Co.,**
Ljubljana
Gradišče štey. 10
Telefon 263.

Specijalna trgovina vseh pisarniških potrebščin.

Izreden užitek boš imel
če si privoščiš rimsko čašo
starega ljufomerskega burgundca
(letnik 1921)
v restavraciji na glavnem kolodvoru v Ljubljani.

Stroški pri uporabi bencina!

Vozi brez bencina!

Adaptiraj svoj avto, traktor
ali stabilni motor s patent.
HAG - generatorjem!

Vozi z ogljem!

Prospekte in reference daje:
JUGO-HAG
LJUBLJANA, Bohoričeva ulica št. 24.
Telefon štey. 560.

Stroški pri uporabi oglja!

Združene opekarne d. d. Ljubljana
Telefon 733

naznanjajo, da so otvorile v sredini mesta na
Miklošičevi cesti št. 13 tovarniško zalogo
vseh vrst opeke lastnega izdelka.

Opeka je na razpolago v poljubnih množi-
nah po najnižji ceni.

SVOJI K SVOJIM! Znižane cene za otroške vozičke. Novi modeli. Poslužujte se izdel-
kov domače tovarne, otroških vozičkov in dvokoles

TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta štey. 4.
Istotam se dobijo po nižani ceni nova dvokolesa, mali pomožni motorčki, šivalni stroji in
pneumatika ter se sprejemajo v polno popravo za emajljanje in ponikljanje dvokolesa, otroš-
ki vozički, šivalni in razni drugi stroji. Prodaja se tudi na obroke. Ceniki franko.

Pozor! Z ozirom na mnogobrojne došle rešitve v štey. 11 razpisane nagrade, naz-
nanjamo vsem cenjenim čitateljem, da se bo nahajala napaka, za katero je
razpisana

NAGRADA Din 5.000

v eni sami številki izdaj št. 11 — 27, ki bodo izšle v času do 30. aprila 1924.
Vse cenjene čitatelje opozarjamo posebno na to, da posvečajo posebno **pazljivost** ne samo tekstnem,
temveč tudi **inzeratnemu delu lista.**

Uprava.

TRGOVSKA BANKA D. D. LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA ŠTEY. 4.
(V LASTNI STAVBI)

Podružnice:
Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Brzojavi:
TRGOVSKA.

Kapital in rezerve Din. 18,300.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Telefoni: 139,
140, 458.

Ekspoziture:
Konjice
Meža-Dravograd